

STEENBERGEN, SAMEN STERK IN DUURZAAMHEID

Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020

Door: Carien Free
9 maart 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Aanleiding.....	4
3. Duurzaamheid.....	4
4. In beweging.....	4
5. Circulaire Economie: Van Afval naar Grondstof.....	5
6. Doelstellingen	5
7. Huidige situatie.....	6
8. Regionale Benchmark.....	7
9. Op weg naar een Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof	8
10. Beeldvormende raadsvergadering- Inzamelscenario's.....	9
10.1. Beschrijving scenario's.....	9
10.2. Doorberekende resultaten.....	12
10.3. Haalbaarheid doelstellingen.....	12
10.4. Afvalstoffenheffing.....	12
10.5. Bijdrage Afvalfonds.....	13
10.6. Effect scenario's op restafval, kosten, dienstverlening.....	14
10.7. Reacties beeldvormende raadsvergadering 3 september 2015	15
11. 3 V's- voorlichting, - voorzieningen, -verbaliseren.....	16
12. Onderwerpen uitgelicht met keuzemogelijkheid.....	17
12.1. Doelstelling	17
12.2. De 3 inzamelscenario's	17
12.3. Optimaliseren milieuparkjes	17
12.4. Burgerparticipatie	17
12.5. Inzameling textiel frituurvet	17
12.6. GFT bij hoogbouw.....	18
12.7. Egalisatiereserve	18
12.8. GFT in restafval minicontainers	18
12.9. Reiniging Openbare Ruimte	19
12.10. Milieustraat	19
12.11. Samenwerkingsverbanden	19
13. Besluiten keuzes	20
14. Bijlagen	21

1. Inleiding

De gemeente Steenberg is op weg naar een Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020.

Het beleidsplan heeft als doel om hergebruik en recycling van grondstoffen de komende jaren zoveel mogelijk te bevorderen, dit in het belang van het streven naar een circulaire economie.

Waar mogelijk zullen bepaalde onderwerpen gezamenlijk worden opgepakt met de gemeente Bergen op Zoom (en eventueel Woensdrecht). Er zijn een aantal keuzemogelijkheden voorgelegd die in het Afvalstoffenbeleidsplan 2016-2020 worden meegenomen. De keuzemogelijkheden zijn per onderwerp beschreven, de keuzetabel is te vinden op pagina 20.

Een uitgebreide beschrijving van de drie voorgelegde inzamelscenario's is te vinden in [bijlage 1](#).

2. Aanleiding

De gemeente Steenberg heeft momenteel geen apart beleidsplan. Beleid omtrent afval stond voorheen (summier) benoemd in het milieubeleidsplan. Deze liep af in 2012. Op dit moment geldt de Duurzaamheidsnota 2012-2020 waarvan afvalinzameling een klein onderdeel is. De jaarlijkse resultaten met betrekking tot afvalinzameling worden uitgebreid weergegeven in het milieujaarverslag.

Gezien de huidige ontwikkelingen in afvalland, de diverse lokale, regionale en landelijke doelstellingen, is een planmatige, actieve en gestructureerde aanpak noodzakelijk. Deze landelijke, regionale en lokale beleidskaders zijn in [bijlage 2](#) uitgebreid weergegeven.

Inwoners in onze gemeente produceren veel meer restafval in vergelijking met andere soortgelijke gemeenten. Dit restafval bestaat grotendeels uit recyclebare stromen, dus grondstoffen voor nieuwe producten. De noodzaak om hier verandering in te brengen is hoog, zeker nu de doelstellingen steeds verder geoptimaliseerd worden.

[Het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020 is een document met beleidskaders die kansen biedt om de uiteindelijke doelstellingen te behalen.](#)

3. Duurzaamheid

Duurzaamheid is door de jaren heen een containerbegrip geworden. Alles wat te maken heeft met maatschappelijk verantwoord leven, milieu, ecologie en toekomstgericht denken wordt tegenwoordig onder duurzaamheid geschaard. Veelal wordt de term duurzaamheid omschreven aan de hand van een theorie: de drie P's: People (mensen), Planet (aarde), Profit (winst).

Naast het feit dat we geld willen verdienen en van de welvaart willen genieten is het ook onze taak om goed voor de mensen en het milieu te zorgen. Immers, als we dit verzaken is de toekomst van de mensheid in het geding. Wij hebben nu een verantwoordelijkheid voor de toekomstige generaties die zullen komen. Wanneer wij bijvoorbeeld alle fossiele brandstoffen verbruiken, zal de volgende generatie met een enorm probleem zitten. Dit geldt ook voor vraagstukken als opwarming van de aarde, CO₂-uitstoot en voedselproblematiek.

Definitie: "Duurzame ontwikkeling is de ontwikkeling die aansluit op de behoeften van het heden zonder het vermogen van de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen". Kortom, duurzaam kijkt naar de huidige behoefte die de mensen op de aarde hebben en hoe dit in de toekomst ontwikkeld kan worden zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen.

4. In beweging

Door de dreigende schaarste aan grondstoffen, die uit onze aardbodem moeten worden onttrokken om producten te maken, wordt afval steeds meer gezien als een waardevolle grondstof. Het Landelijke Afvalbeheerplan (LAP 1 en 2) heeft de veelzeggende ondertitel "Naar een materiaalketenbeleid".

De technieken voor hergebruik ontwikkelen zich in rap tempo. Veel gemeenten experimenteren met nieuwe inzamelsystemen met als doel meer afval gescheiden in te zamelen. Sommige gemeenten veranderen afvalbeleid in 'grondstoffenbeleid'. Hergebruik van afvalstromen en producten maar ook de producentenverantwoordelijkheid bij het ontwikkelen van producten en verpakkingen zijn beslist noodzakelijk om de circulaire economie te realiseren.

5. Circulaire economie: van afval naar grondstof!

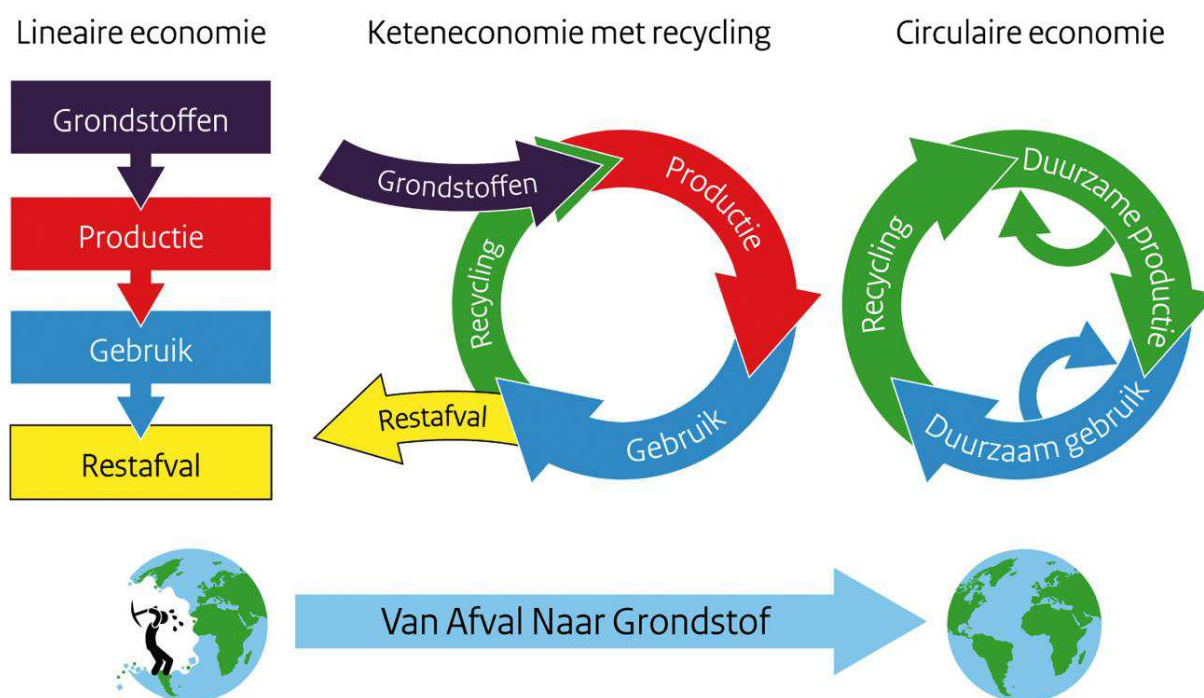
Jarenlang was er de 'lineaire' economie: van grondstoffen maakten we producten die na gebruik werden weggegooid >> take - make - waste.

De laatste jaren zijn we steeds meer naar een keteneconomie met recycling aan het transformeren: we streven naar zoveel mogelijk recycling van de eindproducten, zodat deze weer kunnen worden ingezet als grondstof. Er blijft een aanzienlijk percentage restafval over in deze keten.

De circulaire economie is een economisch systeem dat de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen en het behoud van natuurlijke hulpbronnen als uitgangspunt neemt en waardecreatie in iedere schakel van het systeem nastreeft, en komt neer op

- Optimaal gebruik van grondstoffen
- Geen afval, geen emissies
- Duurzaam brongebruik

De circulaire economie en Cradle to Cradle gaan hand in hand! De Nederlandse overheid stimuleert de transitie van keteneconomie met recycling naar circulaire economie.

6. Doelstellingen

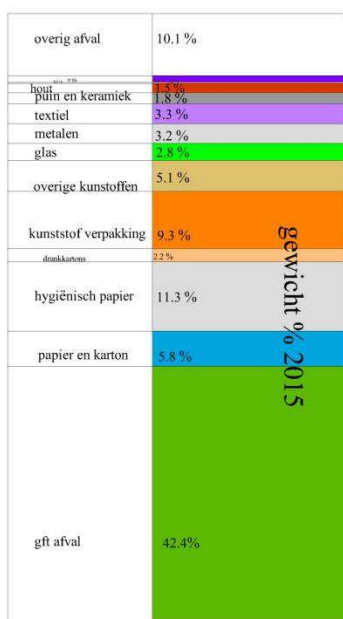
De doelstelling van de Rijksoverheid is met het ambitieuze Publieke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) gezet op 75% afvalscheiding in 2020 en 100 kg restafval per inwoner per jaar en 30 kg per inwoner in 2025. De regio West-Brabant streeft naar een afvalloze regio in 2030 met een tussenstap van 150 kg/inwoner in 2017. Deze doelstellingen zullen ook als uitgangspunt worden gehanteerd. De gemeente heeft op basis van de Wet Milieubeheer de regie over de inzameling. De inzameling kan op diverse manieren worden uitgevoerd en om de milieudoelstellingen in onze gemeente te kunnen bereiken is dus ook een transitie van afval naar grondstof nodig.

De duurzaamheidsdoelstellingen dienen zoveel mogelijk worden behaald, met in achtname van aspecten zoals wetgeving (o.a. zorgplicht, de ladder van Lansink, etc.), kosten, dienstverlening. Bij het ontwikkelen van dit nieuwe afvalstoffenbeleidsplan wordt een balans gezocht tussen een goede service voor de burger (comfort), aandacht voor het milieu (lagere CO² uitstoot) en tegen zo laag mogelijke kosten (afvalstoffenheffing).

7. Huidige situatie

Het huidige hergebruikpercentage ligt nu op 59%. Inwoners in onze gemeente produceren veel meer restafval in vergelijking met andere soortgelijke gemeenten. Grof en fijn huishoudelijk afval totaal 249 kg per inwoner, terwijl het landelijk gemiddelde 198 kg per inwoner is. In de regio West-Brabant horen we bij de gemeenten die het meeste restafval aanleveren. De verdeling van het restafval is als volgt: 198 kg/inwoner fijn huishoudelijk restafval huis aan huis en 51 kg grof huishoudelijk restafval via de milieustraat. Ook het aandeel van de milieustraat is buiten proportioneel hoog. Ons grof en fijn huishoudelijk restafval bestaat voor het grootste deel uit waardevolle grondstoffen. Deze grondstoffen worden nu onnodig verbrand. Elk jaar worden in onze gemeente door 'de Afvalspiegel' sorteertanalyses gehouden van het fijn restafval dat via de minicontainers wordt aangeboden. De uitslag hiervan is representatief voor de hele gemeente. In onderstaand overzicht is weergegeven uit welke stromen dit afval daadwerkelijk bestaat.

2015

Op basis van gewicht

2015

Op basis van volume

Conclusie

Het restafval bestaat nog uit vele grondstoffen die onnodig verbrand worden. Er ligt nu een uitdaging voor ons om deze waardevolle grondstoffen zoveel mogelijk uit het restafval te halen. De grootste stromen zijn het kunststof verpakkingsafval en het GFT afval. Het GFT afval bestaat grotendeels uit de GF fractie: keukenafval.

Oud papier

Het aandeel oud papier in het restafval is in 2015 ten opzichte van 2014 op basis van gewicht en volume ruim 3% gedaald omdat de papiercontainer aan huis vanaf 1 juli 2015 in de gehele gemeente is geïntroduceerd.

Drankenkartons (quickwin)

Drankenkartons worden sinds 1 januari 2016 ingezameld samen met het kunststof verpakkingsafval. De sorteerinstallatie kan deze stroom er goed uitsorteren zodat de drankenkartons geschikt zijn voor hergebruik.

Blik

De sorteerinstallatie kan overigens ook blikjes (ferro en non ferro) uitsorteren. De gemeenten die de verwerking van het kunststof verpakkingsafval in samenwerkingsverband hebben aanbesteed, waaronder ook Steenberg, hebben echter afgesproken om voorlopig nog geen blik bij het plastic verpakkingsafval en de drankenkartons in te zamelen. De redenen zijn als volgt:

- Blik wordt door de verwerker nu al nagenoeg volledig uit het restafval gehaald
- Gemeenten ontvangen via het Afvalfonds nog geen vergoeding voor het inzamelen van blik
- Een gezamenlijke inzameling met plastic verpakkingsafval zorgt voor extra vervuiling, en verkleving met het plastic.

8. Regionale benchmark

Om de twee jaar wordt een regionale benchmark gehouden door De Afvalspiegel. Uit deze benchmark 2013-2014 blijkt ook dat onze gemeente vergeleken met de andere gemeenten uit de regio West-Brabant zeer veel fijn en grof huishoudelijk restafval genereert. De regionale benchmark is als bijlage toegevoegd ([bijlage 3](#)). Uit deze benchmark komen een aantal algemene aanbevelingen:

Aanbevelingen van De Afvalspiegel mbt de regionale benchmark 2013-2014

1. Gemeenten zullen de inspanningen vooral moeten richten op vermindering van de hoeveelheid fijn restafval. Dit is in alle gemeenten een veel grotere afvalstroom dan het grof restafval.
2. Om te komen tot minder restafval en meer gescheiden inzameling van grondstoffen is het noodzakelijk dat elke gemeente het bestaande voorzieningenniveau voor alle afvalstromen/ grondstoffen, de afrekenwijze en de manier waarop ze inwoners betreft bij afvalscheiding kritisch onder de loep neemt. Ervaringen in de regio laten zien dat meer hergebruik van grondstoffen zeker mogelijk is. Daarnaast worden her en der in het land goede resultaten bereikt met nieuwe en/ of andere inzamelsystemen, maar ook het door co-creatie stimuleren van inwoners om te werken aan een thuissituatie waar afval zoveel als mogelijk als grondstof apart wordt bewaard. Deze nieuwe systemen en/ of andere benadering van burgers maken dat gemeenten nog succesvoller kunnen zijn met afvalscheiding.
3. Elke gemeente afzonderlijk moet toetsen wat voor haar de beste aanpak is. De focus dient te liggen op preventie en het frequent aan huis ophalen van herbruikbare grondstoffen waarbij de gemeente zoveel als mogelijk faciliteert door middel van het beschikbaar stellen van bewaar- en inzamelmiddelen. Wat niet van waarde is, het uiteindelijke restafval, gaat de gemeente minder frequent inzamelen of moet de burger zelf wegbrengen naar ondergrondse verzamelcontainers in de buurt. Vanuit deze visie mag van burgers ook wat worden verwacht, namelijk dat zij zich inspannen om afval te zien als grondstof en herbruikbare grondstoffen gescheiden aan te bieden. Diverse onderzoeken tonen aan dat de overgrote meerderheid van de Nederlanders moeite wil doen om het afval zo goed mogelijk te scheiden. Bepalend voor het scheidingsgedrag is vooral de mate waarin de gemeente burgers in de gelegenheid stelt om het afval te scheiden.

9. Op weg naar een beleidsplan Van Afval Naar Grondstof

De koers naar het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020 wordt fasegewijs en integraal opgepakt. Daarbij zijn een aantal keuzemomenten. Er is gestart met een beeldvormende raadsvergadering op 3 september 2015. Bureau De Jonge Milieuadvies heeft drie inzamelmogelijkheden gepresenteerd met daarbij een doorberekening van het te verwachten aantal kilogrammen restafval, de gemiddelde afvalstoffenheffing en het serviceniveau. Op deze avond is input geleverd door inwoners en stakeholders.

Op bladzijde 15 worden de resultaten van de beeldvormende raadsvergadering weergegeven. De Notitie met de uitgebreide beschrijving en de doorberekeningen van de scenario's is te vinden in [bijlage 1](#). Het verslag van de avond en de gepresenteerde powerpoint presentatie zijn te vinden op het RaadsInformatieSysteem beeldvormende raad 3 september 2015.

De inzamelmogelijkheden zijn berekend op het gebied van milieu, service en kosten, de zogenaamde 'Afval driehoek'.

10. Beeldvormende raadsvergadering 3 september 2015

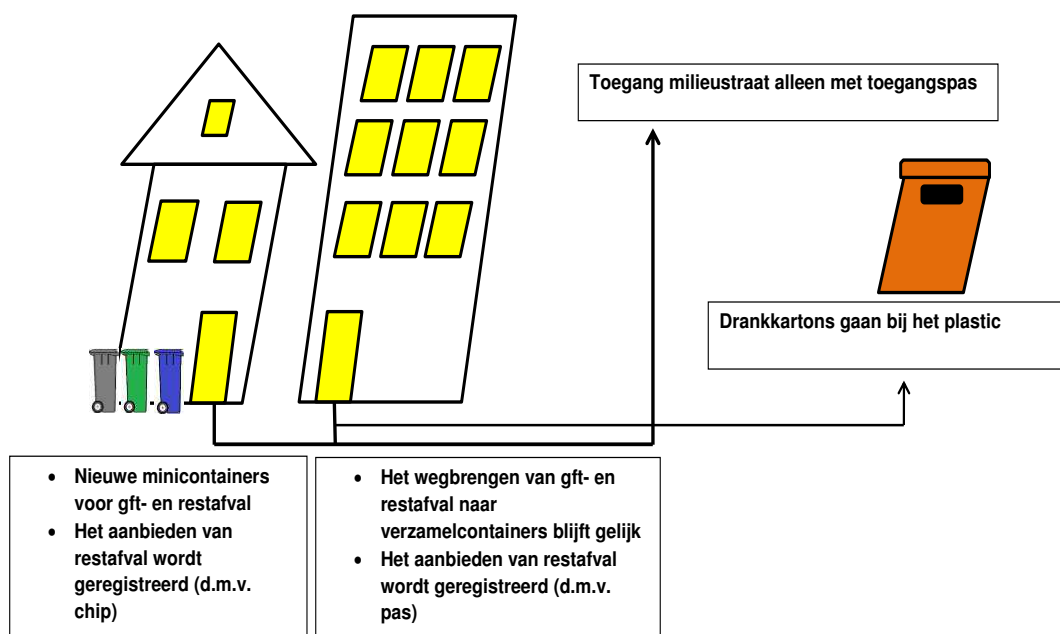
Gepresenteerde inzamelscenario's:

1. Optimalisaties van het huidig systeem (geel)
2. Optimalisaties huidig systeem en tarief op restafval (groen)
3. Optimalisaties huidig systeem en omgekeerd inzamelen en tarief op restafval (oranje)

10.1. Beschrijving scenario's

Scenario 1: Optimalisaties van het huidig systeem (geel)

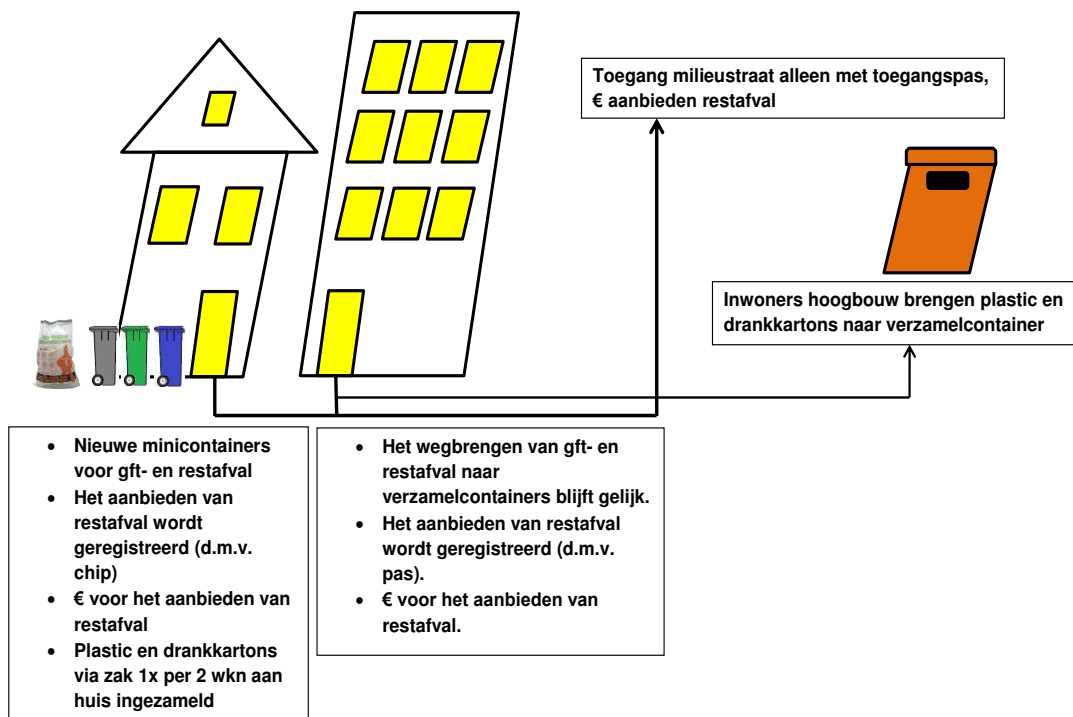
- Minicontainers oud papier voor alle laagbouwhuishoudens. Is in juli 2015 uitgevoerd. Hoger serviceniveau, meer oud papier.
- De huidige containers voor het rest- en gft afval, en de chips voor registratie zijn afgeschreven (inmiddels 11 jaar oud). Deze dienen te worden vervangen. Het is raadzaam om dit in een keer te doen en niet fasegewijs. Een gefaseerde vervanging werkt kostenverhogend door de extra werkzaamheden die dit met zich meebrengt. Daarnaast biedt een aanbesteding van één partij containers een grotere kans op een gunstiger tarief. De oude containers worden ingeleverd en gerecycled. Circa 30% van de 140 liter containers hoeft niet te worden vervangen ivm geslaagde gratis omwisselingsactie in 2011 waarbij veel nieuwe containers zijn aangeschaft: Verbetering inzamelmiddel.
- Vervangen van huidige containermanagement (CMS) voor de minicontainers en toegangscontrole- en registratiesysteem voor ondergrondse restafvalcontainers. Huidig systeem is afgeschreven en niet sluitend. Vervangen van bovengrondse verzamelcontainers voor restafval door ondergrondse. Hierdoor is registratie mogelijk en blokkering van oude pasjes en containers: Lagere hoeveelheid sluikrestafval.
- Toegangspasjes milieustraat. Betere controle, minder (grof) huishoudelijk afval.
- Gescheiden inzameling drankkartons. Mag bij het kunststof verpakkingsafval in de brengvoorziening: Minder restafval.
- Communicatie: verandering van maatregelen goed communiceren.

Figuur: Scenario 1

Scenario 2: Optimalisaties huidig systeem en tarief op restafval (groen)

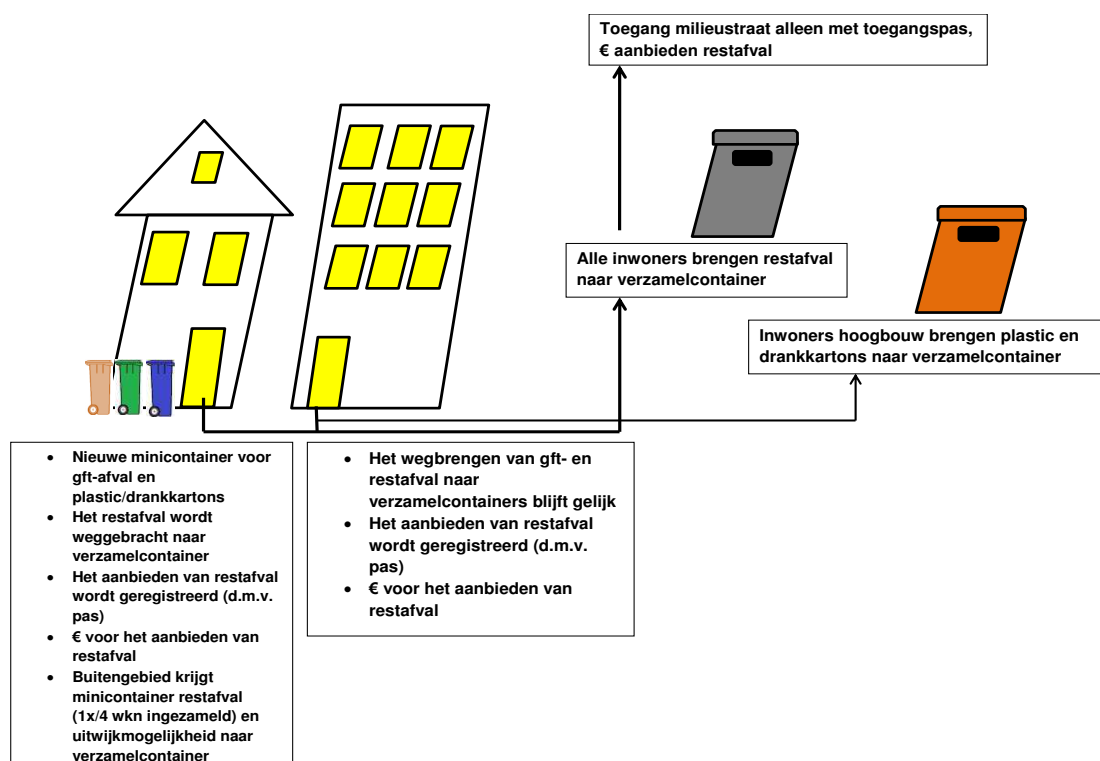
- Maatregelen benoemd zoals bij punt 1 worden in dit scenario meegenomen, met uitzondering van plastic verpakkingsafval en drankkartons.
- Plastic(kunststof) verpakkingsafval en drankkartons worden 1x per 2 weken huis aan huis ingezameld dmv speciale plastic zakken. Er blijven nog een enkele brenggelegenheden in stand voor hoogbouw en mensen die geen bewaarmogelijkheid hebben. Verwaaiing van zakken kan worden voorkomen door goede communicatie en/of bepaalde voorzieningen: Deze maatregel heeft een hogere service voor inwoners en brengt meer kg plastic en drankkartons op dan een brengsysteem.
- Tarief op restafval op basis van volume. Inwoners betalen per keer dat zij restafval aanbieden. Dat kan middels een container zijn of middels een ondergrondse verzamelcontainer verdeling (naar rato). Uitgangsprincipe is: 'afval scheiden loont'. Hoe beter dan men het afval scheidt hoe minder men hoeft te betalen. De hoeveelheid restafval daalt aanzienlijk.
- Tarief voor restafval op de milieustraat. Het tarief van (grof) restafval geldt ook voor de milieustraat. Dit om ontwijkgedrag naar de milieustraat te voorkomen. Kan eventueel ook op basis van een beperkt aantal gratis bezoeken en daarna betaalde bezoeken voor (grof) restafval.

Figuur: Scenario 2

Scenario 3: Optimalisaties huidig systeem en omgekeerd inzamelen en tarief op restafval (oranje)

- Maatregelen benoemd zoals bij punt 1 zijn in dit scenario meegenomen.
- In dit scenario wordt ingezet op een hoger serviceniveau voor de recyclebare stromen en een laag serviceniveau voor restafval. Restafval moet door iedereen worden weggebracht, net zoals nu ook gebeurt bij appartementencomplexen of bij woningen die geen plaats hebben voor een container. Uitgangspunt is dat er maximaal 130 huishoudens op een ondergrondse container worden aangesloten. Rekening houdend met ouderen of mensen die slecht ter been zijn. Veel inwoners van deze doelgroep maken al gebruik van een dichtbij gelegen ondergrondse of bovengrondse verzamelcontainer voor restafval. Inwoners betalen per inworp van een zak. Door de lagere service, de inzameling van het restafval wordt immers moeilijker gemaakt, gaat men beter scheiden. Het aanbod van het restafval daalt sterk.
- De restafvalcontainer wordt een nieuwe 240 liter (groot) container voor het plastic verpakkingsafval en drankkartons. Deze wordt tweewekelijks aan huis geledigd. Bewoners van hoogbouw brengen het plastic en drankkartons nog naar een brengvoorziening: Er wordt meer plastic en drankkartons ingezameld door de hogere service voor laagbouw.
- Bewoners uit het buitengebied kunnen een vierde container krijgen voor het restafval. Deze wordt dan eenmaal per 4 weken geledigd. Ook kan men een pasje krijgen voor toegang tot een verzamelcontainer als uitwijkmogelijkheid. Tarief per aanbod, naar rato verdeeld. Het buitengebied is te groot om voor deze aansluitingen ondergrondse containers te plaatsen.
- Tarief voor restafval op de milieustraat. Het tarief van (grof) restafval geldt ook voor de milieustraat. Dit om ontwijkgedrag naar de milieustraat te voorkomen. Kan eventueel ook op basis van een beperkt aantal gratis bezoeken en daarna betaalde bezoeken voor (grof) restafval.

Figuur: Scenario 3

Op deze drie scenario's zijn er nog varianten mogelijk. Een tussenvorm zou bijvoorbeeld kunnen zijn om het restafval maar eens in de 3 of 4 weken op te gaan halen.

10.2. Doorberekende resultaten samengevat

	Huidige situatie	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
Aantal kg/inwoner restafval	249 kg	211 kg	148 kg	141 kg
Afvalstoffenheffing gemiddeld	€ 286	€ 257	€ 251	€ 256
Scheidingspercentage	59%	64%	74%	76%

Figuur: doorberekende resultaten samengevat

10.3. Haalbaarheid doelstellingen

Uit de doorberekeningen blijkt dat het aantal kg restafval/inwoner bij scenario 2 en 3 flink afneemt, echter de doelstelling van 100 kg/restafval per inwoner in 2020 is niet haalbaar. Dit komt voornamelijk door het hoge vertrekpunt van 249 kg restafval per inwoner. Voor de laatste slag naar de 100 kg is verdere uitdieping nodig. Hierbij valt te denken aan intensievere communicatie en maatwerk voor onze inwoners. Het hergebruikpercentage van 75% is wel haalbaar.

10.4. Afvalstoffenheffing

In de huidige situatie betaalt een huishouden afvalstoffenheffing op basis van het containerpakket dat men afneemt, hierin zijn 4 keuzemogelijkheden. Wanneer een huishouden beter scheidt of wil gaan scheiden en men maakt al gebruik van het goedkoopste tarief (bijv. 2 kleine containers) dan biedt het huidige systeem geen mogelijkheid om beter scheidingsgedrag te belonen. Deze inwoners betalen in feite mee aan het 'slecht' scheidingsgedrag van anderen. Dit geldt tevens voor het grof huishoudelijk restafval dat op de milieustraat wordt gebracht. Hier betaalt iedereen aan mee, terwijl sommige inwoners nagenoeg geen restafval naar de milieustraat brengen. We noemen dit 'meelifters'gedrag.

In bovenstaand overzicht waarin de doorberekende resultaten van de scenario's zijn samengevat is er sprake van een gemiddelde afvalstoffenheffing. Bij scenario 2 en 3 kan het bedrag per huishouden erg verschillen, men betaalt immers naar gelang men aanbiedt. Tijdens de beeldvormende raadsvergadering is gevraagd om een doorberekening. In [bijlage 4](#) zijn voorbeelden weergegeven voor de drie scenario's. De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van representatieve inzamel- en verwerkingstarieven uit onze gemeente.

Er is sprake van een vast tarief en een variabel tarief. Het vaste tarief dekt alle vaste kosten van de afvalinzameling en reiniging. Het variabele tarief dekt de kosten voor inzameling en verwerking van het grof- en fijn restafval inclusief kapitaallasten. Bijvoorbeeld scenario 2; het verschil tussen een huishouden dat 26x per jaar de grote restafvalcontainer (240 l.) aanbiedt en een huishouden dat 8x per jaar aanbiedt is in dit overzicht ruim € 121,- per jaar.

In onderstaand overzicht zijn enkele rekenvoorbeelden genoemd.

Nieuwe versie:

Scenario 1

	Restafval	Gft-afval	Tarief 2017
Standaardset 1	240	240	€ 294
Standaardset 2	140	140	€ 220
Standaardset 3	140	240	€ 236
Standaardset 4	240	140	€ 277

Scenario 2

Aanbiedkosten per keer: € 3,95 (klein), € 6,77 (groot) en € 1,55 (ondergronds)per inworp

minicontainer restafval-kleine minicontainer restafval			
Aantal aanbiedingen	Vastrecht	Kosten restafval	Totaal afvalstoffenheffing
Maximaal (26 x)	€ 186,24	€ 102,69	€ 288,92
Vaker dan gemiddeld (16 x)	€ 186,24	€ 63,19	€ 249,43
Gemiddeld (12 x)	€ 186,24	€ 47,39	€ 233,63
Minder vaak dan gemiddeld (8 x)	€ 186,24	€ 31,60	€ 217,83
Huidige afvalstoffenheffing kleine minicontainer restafval €245-€263			
minicontainer restafval-grote minicontainer			
Aantal aanbiedingen	Vastrecht	Kosten restafval	Totaal afvalstoffenheffing
Maximaal (26 x)	€ 186,24	€ 176,03	€ 362,27
Vaker dan gemiddeld (16 x)	€ 186,24	€ 108,33	€ 294,57
Gemiddeld (12 x)	€ 186,24	€ 81,25	€ 267,48
Minder vaak dan gemiddeld (8 x)	€ 186,24	€ 54,16	€ 240,40
Huidige afvalstoffenheffing grote minicontainer restafval €308-€326			
ondergronds restafval			
Aantal aanbiedingen (analoog aan kleine minicontainer, drie zakken per minicontainer)	Vastrecht	Kosten restafval	Totaal afvalstoffenheffing
Maximaal (78 inworpen)	€ 186,24	€ 121,02	€ 307,26
vaker dan gemiddeld (48 inworpen)	€ 186,24	€ 74,48	€ 260,71
Gemiddeld (36 inworpen)	€ 186,24	€ 55,86	€ 242,09
minder vaak dan gemiddeld (24 inworpen)	€ 186,24	€ 37,24	€ 223,47

Scenario 3

Aanbiedkosten per inworp: € 1,25

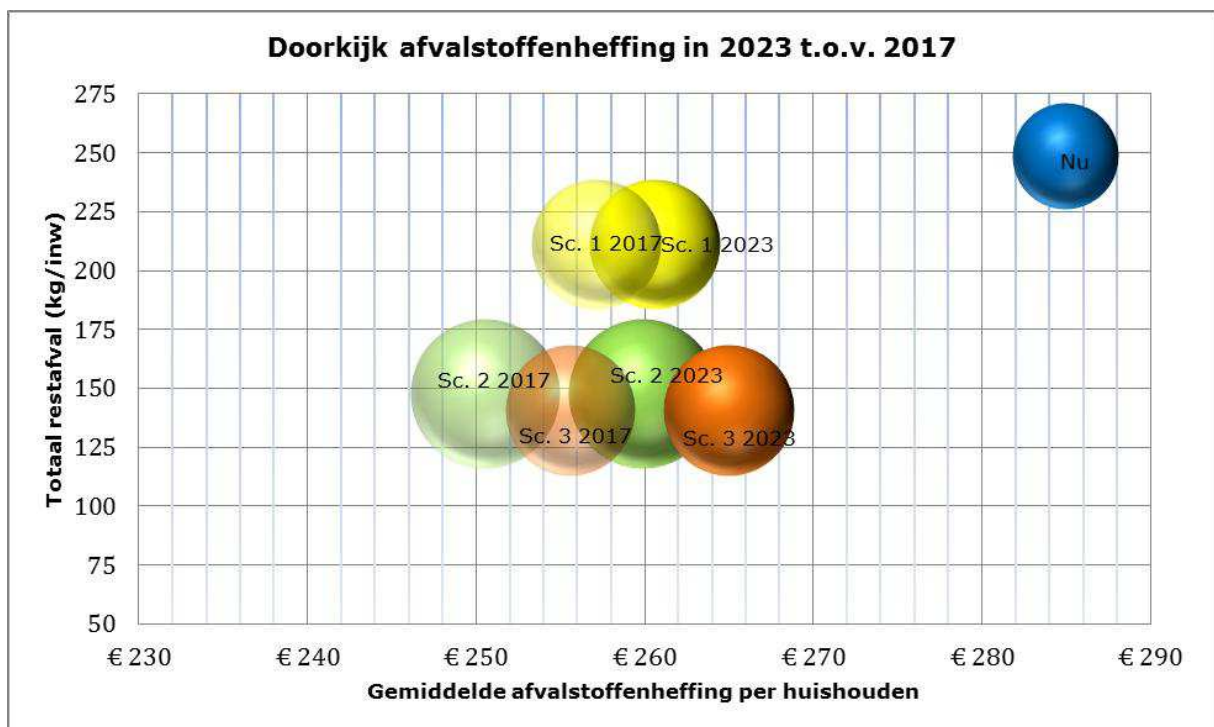
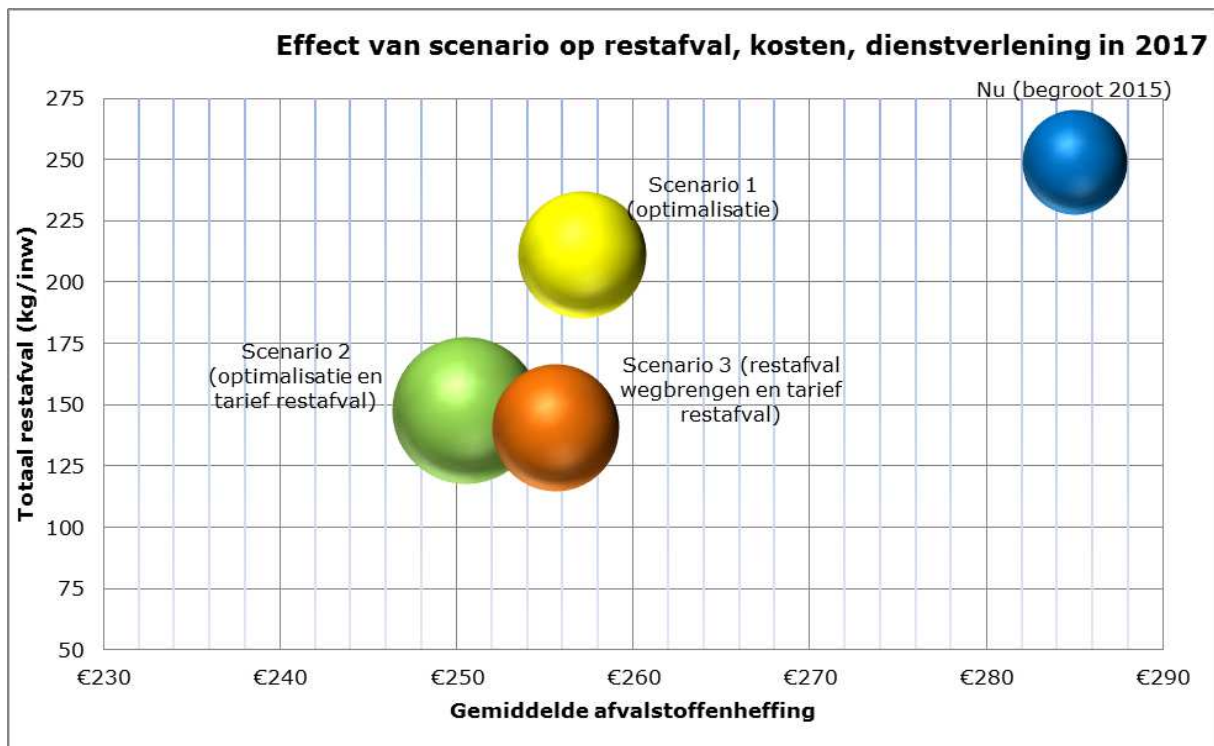
Ondergronds restafval			
125 inworpen is vergelijkbaar met maximaal aanbieden (26 x) van een minicontainer 240 liter	Vastrecht	Kosten restafval	Totaal afvalstoffenheffing
125 inworpen(2,5 zakken per week)	€ 193,19	€ 155,99	€ 349,19
100 inworpen (2 zakken per week)	€ 193,19	€ 124,79	€ 317,99
75 inworpen (1,5 zakken per week)	€ 193,19	€ 93,60	€ 286,79
50 inworpen (1 zak per week)	€ 193,19	€ 62,40	€ 255,59
25 inworpen (0,5 zakken per week)	€ 193,19	€ 31,20	€ 224,39

10.5. Bijdrage afvalfonds

Gemeenten ontvangen een vergoeding uit het afvalfonds voor het ingezamelde c.q. verwerkte verpakkingsafval, te weten: kunststof (plastic) verpakkingsafval, drankenkartons, glas en 23% van het ingezameld oud papier wordt als verpakkingsafval gezien. Deze vergoedingen worden de komende jaren minder. Dit heeft effect op de langere termijn, zie onderstaand figuur met de doorkijk naar 2023. Bijvoorbeeld scenario 3, omgekeerd inzamelen, brengt de grootste milieuwinst op; dus het minste restafval en de meeste recyclebare stromen. Echter de kosten worden de komende jaren hoger doordat de vergoedingen uit het afvalfonds lager worden. In de onderstaande overzichten is dit duidelijk te zien.

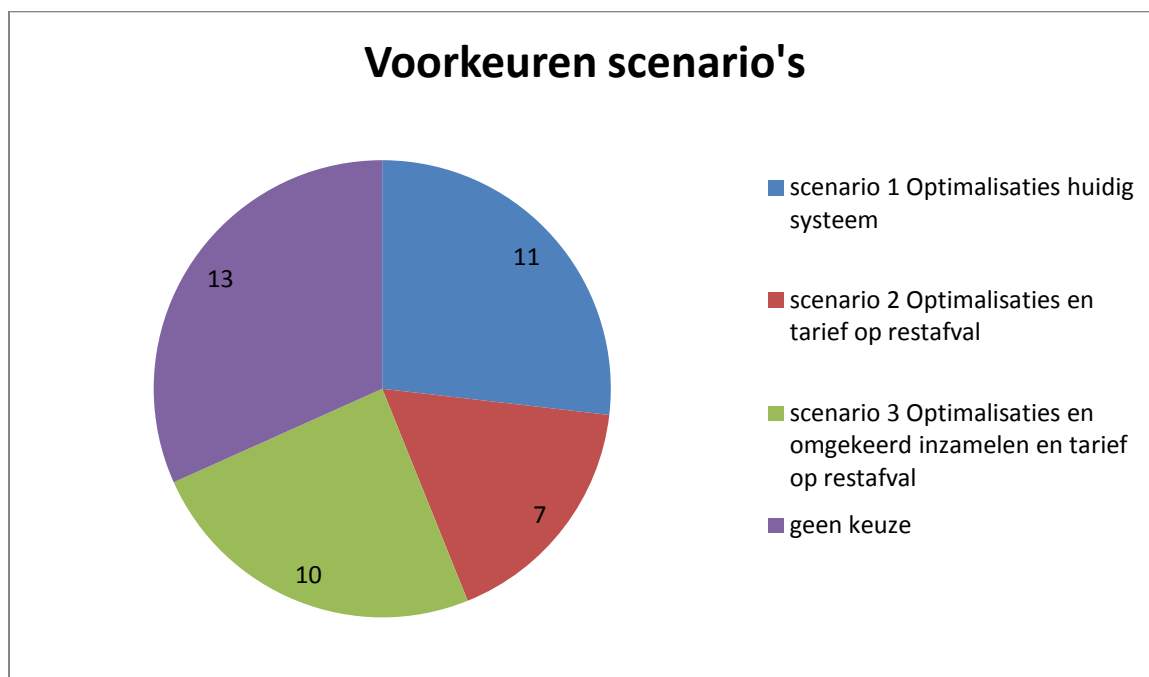
10.6. Effect van scenario's op restafval, kosten en dienstverlening

De grootte van de bol zegt iets over de dienstverlening/service. Hoe groter de bol; hoe hoger de service.

10.7. Reacties beeldvormende raadsvergadering

Op de avond waren naast de raadsleden totaal 50 mensen aanwezig waarvan 41 inwoners (stemgerechtigden). Na uitleg van de diverse scenario's konden de aanwezigen hun voorkeur geven. De uitslag was als volgt:

Conclusie

Uit de stemming blijkt dat er geen duidelijke voorkeur uit de scenario's naar voren is gekomen. Een groot deel van de inwoners heeft zelfs geen keuze kunnen maken.

Uitgangspunten / flankerend beleid

Naast de gepresenteerde inzamelscenario's konden de aanwezigen ook vragen stellen of opmerkingen plaatsen over diverse onderwerpen die een raakvlak hebben met het afvalbeleid. De volgende uitgangspunten worden geacht meegenomen te worden in het nieuwe Beleidsplan Van Afval Naar Grondstof 2016-2020:

- *Milieustraat*; Goede toegangscontrole, zoveel mogelijk 'illegaal afval' via verkeerde kanalen voorkomen, betere afvalscheiding
- *Communicatie/voorlichting*
- *Service voor inwoners*
- *Kwaliteit inzamelvoorzieningen*
- *Mobiliteit ouderen*; rekening houden met de loopafstand
- *Hygiëne en gezondheid*; afval niet te lang bewaren, geen milieustraat thuis
- *Illegale dumpingen en bijplaatsingen*
- *Handhaving*; strenger controleren
- *Teveel GFT in restafval*; met name extra aandacht voor groente en fruit (keukenafval) zoveel mogelijk scheiden, ook in hoogbouw

11. De 3 V's

Drie belangrijke factoren die hierbij aansluiten zijn de 3 V's:

Voorlichting/Communicatie/Educatie

Een veranderde inzamelmethode kan niet zonder een goede communicatie. Draagvlak van onze inwoners speelt een grote rol in de kans van slagen. Wat is de nut en noodzaak van de transitie van afval naar grondstof? Voorlichting ook over welke afvalstromen er in welke container horen. Bij bijvoorbeeld het kunststof verpakkingsafval roept dit vaak vragen op. Minder vervuiling in de recyclebare stromen betekent ook een extra winst voor het recyclingproces en heeft een positieve financiële consequentie omdat de gemeente de vergoeding grotendeels ontvangt voor het aandeel dat gerecycled is. Hoe worden de afvalstromen gesorteerd en welke producten kunnen daarvan worden gemaakt? Veel vragen waar onze inwoners nu vaak geen weet van hebben. Educatie bij scholen kan hier ook onderdeel van zijn. Met de afdeling Publiekzaken/Communicatie wordt afgestemd hoe we onze inwoners het beste kunnen informeren. Hiervoor zal een Communicatieplan worden ontwikkeld.

Regionale website VANG programma

In het kader van het VANG programma is de Regio West-Brabant voornemens om een regionale website op te zetten die speciaal bedoeld is om de inwoners de komende jaren te voorzien van algemene informatie. Met deze informatie kunnen de inwoners zien wat er met de gescheiden afvalstromen wordt gedaan. Hierbij valt te denken aan filmpjes over sorteringprocessen, afvalscheiding, verwerking van producten. De gemeentelijke website blijft leidend voor gemeentespecifieke informatie met daarnaast een link naar de regionale website. De ontwikkelingen hierin worden op de voet gevolgd.

Voorzieningen

Wanneer er van de inwoners wordt gevraagd of zij het afval goed willen scheiden dienen zij hiervoor goed gefaciliteerd te worden. Dit betekent dat de voorzieningen op orde moeten zijn. Inzamelmiddelen van goede kwaliteit en voldoende beschikbare ruimte stimuleren de medewerking.

Verbaliseren/Handhaving

Nadat de inwoners naar wens zijn voorgelicht, en de voorzieningen zijn op orde, kan er gehandhaafd worden. Hierbij kan worden gekozen voor preventieve en/of repressieve handhaving. Bij preventieve handhaving wordt eerst ingezet op voorlichting. Met name bij een veranderde inzamelstructuur is een gewenningsfase en begeleiding noodzakelijk. Nadat deze fase voldoende is afgedekt zal er repressief worden opgetreden: Handhaving op bijvoorbeeld illegale stortingen, bijplaatsingen, bewust verkeerd scheidingsgedrag en illegale inzamelingen. In 2016 wordt er een nieuw Handhavingplan opgesteld. Ook het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof zal hier een aandeel in moeten krijgen.

Kosten

In de berekeningen van de drie scenario's is reeds rekening gehouden met de kosten voor communicatie en handhaving.

12. Onderwerpen uitgelicht met keuzemogelijkheden

12.1. VANGdoelstelling

De doelstelling van de Rijksoverheid is met het ambitieuze Publieke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) gezet op 75% afvalscheiding in 2020 en 100 kg restafval per inwoner per jaar. Conformeert het college/raad zich aan deze doelstelling?

- Keuze: A. Wel akkoord
B. Niet akkoord

12.2. De 3 inzamelscenario's

Welk van de drie inzamelscenario krijgt de voorkeur.

- Keuze: A. Scenario 1, Optimalisaties huidig systeem
B. Scenario 2, Optimalisaties huidig systeem en tarief op restafval
C. Scenario 3, Optimalisaties en omgekeerd inzamelen met tarief op restafval.

12.3. Optimaliseren milieuparkjes

Op diverse plaatsen staan verzamelcontainers in de wijken en (zo dicht mogelijk) bij supermarkten voor glas, textiel en plastic verpakkingsafval/drankenkartons. Op sommige locaties is het aantal bovengrondse containers zodanig uitgebreid dat dit een zeer nadelig effect heeft op het straatbeeld. Ook nodigen deze locaties eerder uit tot bijplaatsingen. Dit kan veranderen door de bovengrondse containers te vervangen door ondergrondse containers. Echter hier hangt natuurlijk een kostenplaatje aan.

- Keuze: A. De huidige situatie handhaven
B. Op 'volle' locaties bovengrondse containers vervangen door ondergronds
C. Alle milieuparken vervangen door centraal gelegen ondergrondse milieuparken.

12.4. Burgerparticipatie

Op het gebied van afvalinzameling en de kwaliteit van de openbare ruimte wordt al regelmatig burgerparticipatie toegepast. Denk hierbij aan opschoonacties of adoptie van beheer in bepaalde gebieden. In veel gemeenten worden tegenwoordig mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet bij bijvoorbeeld het uitsorteren van recyclebare stromen. Een mooi voorbeeld in onze gemeente is De Kringloper. Inwoners gaan steeds meer een rol spelen in de kwaliteit van de openbare ruimte. Hoe meer onze inwoners zich verbonden en verantwoordelijk voelen voor hun gebied, hoe groter de bereidheid is om zich in te zetten voor een hoger kwaliteitsniveau dan de gemeente kan bieden. De gemeente heeft dan meer een faciliterende rol. De wens is er om dit verder structureel uit te breiden. Voorwaarden hierbij zijn heldere afspraken en toetsing van de geleverde werkzaamheden.

- Keuze: A. Geen burgerparticipatie op afvalgebied, opschoonacties etc.
B. De huidige situatie, dus inzet op eenmalige acties, handhaven
C. Zoveel mogelijk gelegenheid bieden en streven naar een structurele inzet.

12.5. Inzameling textiel, frituurvet

Steeds meer afvalstromen (grondstoffen) leveren geld op. De gemeente heeft contracten lopen met inzamelaars en verwerkers. Het komt regelmatig voor dat bedrijven, scholen of verenigingen stromen inzamelen die geld opbrengen, een veelvuldig voorbeeld is textiel. De gemeente treedt hierbij handhavend op omdat het contract niet toelaat dat derden deze stroom inzamelt. Bovendien wil de gemeente dat de inzameling en verwerking op een deugdelijke en verantwoorde manier wordt gedaan.

In het kader van het hergebruikpercentage is het ook van belang dat de hoeveelheid recyclebare stromen inzichtelijk blijft. Dit is niet mogelijk wanneer derden met diverse partijen in zee gaan. Het contract staat wel toe dat de gemeente scholen en verenigingen hierin faciliteert. Dus de inzamelaar/verwerker plaatst dan in opdracht van de gemeente een inzamelmiddel voor bijvoorbeeld textiel of frituurvet. De vergoeding/beloning gaat vervolgens naar de inzamelende vereniging of school. Normaliter zou deze vergoeding dan terugvloeien in de gemeentekas en verrekend worden op de afvalstoffenheffing. De verminderde verwerkingskosten voor het restafval komen wel ten gunste van de afvalstoffenheffing. De gemeente heeft extra administratieve kosten voor het bijhouden van het aantal kg en het uitbetalen/belonen van de betreffende partijen.

Keuze: A. De huidige situatie handhaven

B. Scholen en verenigingen de gelegenheid bieden deze stromen in te zamelen en hiervoor een vergoeding/beloning geven.

12.6. Inzameling GFT bij hoogbouw en centrumlocaties

De hoogbouwaansluitingen worden momenteel niet gefaciliteerd om het gf(t) afval apart in te zamelen. Een ondergrondse container speciaal voor GFT afval is niet rendabel omdat het erg lang duurt voordat een dergelijke container vol is. Dit komt de hygiëne niet ten goede. Wellicht dat bij sommige hoogbouwlocaties een minicontainer voor GF(T) kan worden geplaatst.

Keuze: A. De huidige situatie handhaven

B. Een haalbaarheidsonderzoek instellen voor het gescheiden inzamelen van GF(T) bij hoogbouw.

12.7. Egalisatiereserve

Alle kosten op het gebied van afvalinzameling en verwerking worden een op een verrekend in de afvalstoffenheffing. Veel gemeenten hebben een egalisatiereserve opgebouwd waardoor er meer ruimte ontstaat om investeringen te doen of onvoorziene uitgaven te kunnen dekken. Het ontbreken van een financiële buffer kan een risico zijn bij het maken en uitvoeren van bepaalde keuzes omdat deze immers direct effect hebben op de afvalstoffenheffing. Denk bijvoorbeeld hierbij aan het optimaliseren van een milieuparkje, of het uitvoeren van een pilot om in een bepaalde wijk iets nieuws uit te proberen. Voorgesteld wordt om de komende jaren een egalisatiereserve ten behoeve van het afvalbeheer op te bouwen. Aan een eventueel te vormen egalisatiereserve dient een planvorming met bijbehorende kosten gekoppeld te worden.

Keuze: A. De huidige situatie handhaven

B. De komende jaren een egalisatiereserve opbouwen.

12.8. GFT in restafval minicontainers

Voor wat betreft de laagbouwhuishoudens geldt ook dat het aandeel groenten en fruit (keukenafval) in het restafval erg hoog is (obv gewicht $\pm 42\%$), terwijl deze laagbouwaansluitingen wel zijn voorzien van een gft container. Dit is een landelijke trend. Pilots waar een zeer hoge inzamelrequentie voor keukenafval wordt geleverd zijn een succes maar de inzamelkosten om dit gemeentebreed uit te zetten zijn hoog. Sommige gemeenten hebben een pilot gedaan waarbij een beperkt aantal huishoudens een voorziening voor in de keukens kregen met daarbij een zeer intensieve, persoonsgerichte communicatie. Ook hiervoor geldt dat een gemeentebrede uitrol erg moeilijk te bewerkstelligen is. Samen met alle andere gemeenten in het land ligt ook voor onze gemeente hier een uitdaging om de gf(t)stroom uit het restafval te krijgen.

12.9. Reiniging openbare ruimte

De laatste jaren is behoorlijk geïnvesteerd in het kwaliteitsgestuurd beheer, het project 'Slim Schoon Steenbergen' genaamd. Er is begonnen met de beeldmeetlatten; vegen, afvalbakken en zwerfafval. Daar waar voorheen op frequentie werd gereinigd wordt er nu inzet gepleegd wanneer de kwaliteit onder het gewenste niveau is gekomen (beeldkwaliteit). Hierdoor kan efficiënter worden gewerkt en het levert het een constanter kwaliteitsniveau op. Streven is om deze manier van werken verder uit te breiden naar meerdere beeldmeetlatten op het gebied van civiel- en groenbeheer. Hierbij is tevens aandacht voor de wijkteams die recent zijn gevormd. Er wordt samengewerkt met de WVS en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij leren ook op een dergelijke manier te werken. De komende tijd zal in het kwaliteitsgestuurd beheer een doorontwikkeling plaatsvinden.

12.10. Milieustraat (separaat onderzoek)

De milieustraat in Steenbergen groeit uit z'n jas. De mogelijkheden zijn beperkt. Naast het feit dat er geen waterdicht toegangscontrolesysteem is, is er geen ruimte voor uitbreiding van afvalstromen, zoals bijvoorbeeld matrassen, piepschuim, voorsortering van grof afval etc.

Als gevolg van de 3 gepresenteerde scenario's dient ook de inrichting van de milieustraat aangepast te worden. Een veranderde inrichting is medebepalend voor de haalbaarheid van de doelstellingen. De milieustraat is een van de onderwerpen die gezamenlijk met de buurgemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht zullen worden bekeken. Hierbij valt te denken aan een haalbaarheidsonderzoek voor een nieuwe milieustraat waarbij benodigde ruimte, locatie(s), serviceniveau en afrekensystematiek kritisch tegen het licht wordt gehouden. Dit onderzoek zal in 2016 plaatsvinden. Het is wenselijk om bij dit onderzoek uitgangspunten van het college en de raad mee te nemen.

12.11. Samenwerkingsverbanden (separaat onderzoek)

De afvalwereld is de laatste jaren erg in beweging. Bij de afvalinzameling en verwerking voor bepaalde stromen wordt steeds meer samengewerkt met andere gemeenten. Denk hierbij aan de gezamenlijke contracten voor verwerking en sortering van het kunststof verpakkingsafval en de verwerking van het huishoudelijk rest- en gft afval. De gemeente Steenbergen neemt hierbij, samen met nog acht gemeenten, deel in het Saver+ perceel. In 2016 zal er een onderzoek plaatsvinden of het voor onze gemeente raadzaam is om op andere gebieden met betrekking tot afvalinzameling en verwerking een structurele samenwerking op touw te zetten, en met welke partij dit dan het beste zou kunnen.

13. Ambities college van burgemeester en wethouders

Nr.	Onderwerp	Keuzemogelijkheid	Uitslag
1.	VANGdoelstelling	100 kg restafval per inwoner en 75% hergebruik in 2020 hanteren als ambitie.	Akkoord
2.	Keuze Afvalscenario's	A. Sc 1: Optimalisaties huidig systeem B. Sc 2: Optimalisaties en tarief op restafval C. Sc 3: Optimalisaties en omgekeerd inzamelen, echter geen tarief op restafval hanteren.	C.
3.	Optimalisatie milieuparkjes	A. De huidige situatie handhaven B. Op 'volle' locaties bovengrondse containers vervangen door ondergronds C. Alle milieuparken vervangen door centraal gelegen ondergrondse milieuparken.	C.
4.	Burgerparticipatie	A. Geen burgerparticipatie op afvalgebied, opschoonacties etc. B. De huidige situatie, dus inzet op eenmalige acties, handhaven C. Zoveel mogelijk gelegenheid bieden en streven naar een structurele inzet.	B.
5.	Inzameling textiel en vet door derden	A. De huidige situatie handhaven. B. Scholen en verenigingen de gelegenheid bieden deze stromen in te zamelen en hiervoor een vergoeding/beloning geven.	B.
6.	GFT inzameling bij hoogbouw	A. De huidige situatie handhaven B. Een haalbaarheidsonderzoek instellen voor het gescheiden inzamelen van GF(T) bij hoogbouw.	B.
7.	Egalisatiereserve	A. De huidige situatie handhaven B. De komende jaren een egalisatiereserve opbouwen.	B.

Bijlagen

1. Notitie 3 inzamelscenario's
2. Europese, landelijke, regionale en lokale beleidskaders
3. Regionale benchmark 2013-2014
4. Voorbeelden afvalstoffenheffing obv 3 scenario's